

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ———— 20 coroane.
Pe jumătate de an ———— 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Forța ideilor.

Războiul crâncen și fără păreche a pornit pe calea apunerii. Se ivesc zorile păcii și ale libertății mult dorite.

Cei ce am rămas în viață de măcelul îngrozitor, înscenat pentru a susține și realiza supremații și stăpâniri bazate pe forța brută, putem fi mândri și fericiți, că ni-s'a dat să ajungem și să luăm parte la prefaceri, visate până acum de utopiștii omeniei, cari ne întăresc tot mai mult în credința, că nu voia omului, ci a lui D-zeu e stăpânitoare pe pământ și că lumea nu o cârmuește puterea fizică ci cea morală. Zdrobitu-s'au planuri ca vasele olarului.

Din ruinele lumii vechi se naște o lume nouă, o ordine socială cu oameni liberi și neamuri libere, marea familie a popoarelor stăpâne pe soarta și viața lor, staulul conviețuirii pașnice și frățești, întemeiate pe evanghelia Celui răstignit pentru dreptate și adevăr. Făcut-a dreptate cu brațul său Domnul, risipit-a mândria omenească și dorul de stăpânire contrară rânduelilor dumnezeiești. Glasul Domnului peste apele potopului de sânge deștefat-a pe cei ce apăsările seculare în întunec și umbra morții i-a ținut, trezit-a conștiința demnității lor omenești. Vibrațiunile puternice ale acestui glas străbătut-a din țară în țară, din casă în casă, din suflet în suflet și ne cheamă și pe noi a ne ridica la înălțimea vremurilor, la împlinirea imperativului categoric al evoluțiunii istorice, la jertfa datorințelor față de biserică și neam.

În fața soliei de mântuire deopotrivă pentru toate semnițiile pământului să stăm bine și cu frică, dar și stăpâniți de credința, că procesul civilizațiunii omenești nu e o aglomerație de fapte întâmplătoare, ci un plan etic, contemplat de Cel ce judecă și va judeca lumea.

Să ne curățim deci simțirile prin focul sacru al iubirii evanghelice și sperând să ne înălțăm gândurile la acelea culmi, de unde răsare soarele dreptății, păcii, libertății și al bunei înțelegeri între varieni, toți făpturi ale lui Dumnezeu și chemați a fi moștenitori împărăției sale.

Luafți deci toți duh din noua suflare dumnezeiască „ca nu cumva să se mânie Domnul și să periți din calea cea dreaptă.”

Ceva despre monahism.

Astă vară a văzut lumină în R. P. un articol de Sfinx, în chestia căsătoriei a doua a preoților. Despărțindu-ne distanțe chilometrice principiare nu voiu combate pe Sfinx. Nu a arată imperfecțiunile și negativele căsătoriei a doua a preoților este scopul principal al articolului de față, ci este a face o scurtă apologie monahismului, acelei instituțiuni, căreia noi nici pe departe nu-i dăm însemnătatea ce i-se cuvine. Dacă totuș mă estind și asupra celor cuprinse în articolul păr. Oprean, aceasta o fac din motivul, că acel articol m'a îndemnat la scrierea șirelor aceste.

Vreau să arat în cele următoare, că ținând seamă de transcendentalismul bisericii și al demnității preotului, nu căsătoria a doua, ba nici prima, ci adevărata viață călugărească are cea eminentă menire de a duce la îndeplinire scopurile naturale și supranaturale ale bisericii.

Apologia cea mai strălucită a monahismului este însași istoria lui. O instituțiune, care se împotrivesc celor mai puternice instincte omenești, care pretinde abdicarea dela cele mai omenești sentimente, o astfel de instituțiune numai așa a putut trăi și înflori 19 veacuri deardând, ca zămislindu-se din cele mai ardente trebuinți comune ale creștinismului. Vechimea monahismului ne arată așadar, că el a fost totdeauna un ce necesar pe terenul vieții relig. morale, că lipsa lui a trăit în conștiința comună și că biserica a văzut întrupate în viața călugărească interesele sale vitale.

Să riscăm întrebarea de altcum de prisos: justă e existența vieții monahale? Primul și cel mai cardinal motiv prin care se justifică existența călugărismului este, starea mai merituoasă și de mai mare perfecțiune a fecioriei față de starea căsătoriei. Credința: casta placent superis, e veche ca omenimea și își are rădăcina în cele mai profunde ascunzișuri ale sufletului. La toate popoarele și în toate vremile s'au bucurat de cinstea persoanelor de ordin mai înalt acei bărbați, cari pentru Hristos au abzis de bunurile trecătoare pământestii și toate popoarele au fost de acord că castitatea este o perfecțiune oarecare supraomenească. Concepția aceasta despre viața castă e generală și o aflăm la bramini, la budhiști, la lamaști etc., la greci, la romani, la galii și la germanii păgâni, apoi la grōnlanzi și la mexicani. Faptul acesta, existența ideiei acesteia la popoare, cari nu stau nici într'un raport

unele cu altele ne mărturisește fără îndoială și exact, că ideia virginității este înăscută în noi.

Idealul vieții creștine, pe care ni-l impune evanghelia, este iubirea; ființa ascetizmului constă în urmarea sfaturilor evanghelice, iar ascetizmul este numai un mijloc pentru realizarea iubirii mai înalte. Isus Hristos, care a întrupat în sine idealul vieții creștine, a trăit o viață într'adevăr omenească: a flămânzit, a însătoșat și a fost ispitit. A voit să fie întru toate asemenea noauă; numai o însușire omenească i-a fost străină... de a păcătul. Și acest Isus Hristos recunoscut de cel mai perfect om și d'aceia, cari îi neagă dumnezeirea, nu s'a căsătorit.

E de o importanță extraordinară să fie oameni cari sunt capabili a jertfi și a se lăpăda de bună voie de bucuriile ce le îmbie viața familiară, pentru acele scopuri mai înalte, fără de cari familia nu poate exista. Trebuie să fie oameni, învățători ai iubirii, cari trăesc-mor nu numai pentru cei legați de ei prin legăturile sângelui, ci pentru toți, pentru întreaga omenime, pentru bunurile spirituale și sufletesti ale credincioșilor, pentru știință și pentru viața sufletească. Exemplele mărețe ale abstenenței și ale abnegației ne arată în mod intuitiv, că nu bucuriile familiare formează conținutul cel mai de căpetenie al vieții. Chemarea preoției este să lucreze și să trăiască pentru binele bisericii și al credincioșilor; iar chemării acesteia mai bine și în mod mai salutar poate corăspunde cineva ca urmând sfaturile evangheliei. Adevăratul preot mai mare folos aduce obștei răspândind cultură și religiozitate decât dacă contribuie la înmulțirea oamenilor cu 2—3 ființe. Conștiința creștină privește la abnegațiunea preotului ca la ceva apărtaș de idealul preoțesc. Mâna cea care săvârșește taina sf. Euharistii să fie întru ceva asemănătoare acelor mâni, cari au pus în iesle pe pruncul din Vitleem.

Funcțiunile preotului sunt de așa natură, că la săvârșirea lor să cere devotament și imparțialitate. Orele libere sunt pentru rugăciune și contemplație, vreme ce preotul căsătorit o consfințește familiei. Singurătatea este cel mai important factor educativ. În singurătate meditează și contemplează preotul și se avântă pe aripile credinței și ale iubirii până la regiuni necunoscute omului instinctelor. Preotul este al tuturor. Familia lui este comuna. El trebuie să-și consfințească viața sa întru treagă și nemijlocit scopurilor mai înalte obștești. El învață de pe amvon cu cu-

vântul, cu exemplul și dacă e de lipsă cu muștrare apostolică, fără considerare la persoane și fără a se închina celor puternici. Preotul este membrul tuturor familiilor. El este părintele orfanilor, fiul bătrânilor singuratici și tutorul minorilor. El este acasă în palatul bogatului, ca și în coliba săracului. El este cel ce aduce cu sine pace și înțelegere, el este cel ce lățește iubirea virtuților și cel ce plivește buruienile moralei. Dacă e vorba de mântuirea unui suflet, cu cea mai mare rezignare trebuie să-și jertfească și viața măcar. Fiind sfera de activitate a preotului foarte estinsă și multilaterală preotul cu familie cam cu anevoie ar putea corespunde acestor cerinți cu deplin devotament. Nu poate servi obștei ca un monah, pentru că între dânsul și comună acolo stă ca un memento familia. Epidemiile încă îl pun în fața unei grozave dileme și cum va deslegă colizia de datorințe? Asculta-va de glasul inimei sau de al sentimentului de datorie.

Afară de motivele înșirate și cari se numesc pastorale se mai razimă starea monahală pe motive politice. Ca preotul să-și poată îndeplini datoriile sale cu înțelegere și ca să poată apăra libertatea bisericii contra atacurilor de orice natură, trebuie să fie independent. El este sarea pământului și lumina lumii. Nizuințele lui trebuie să se deosebească de nizuințele celorlalți fii ai lumii. De multe ori din considerații familiare preotul e silit să umble în societăți, unde de altcum nu i-ar fi permis. Necăsătoria însă eliberează pe preot de gândurile și datoriile vieții familiare. Îl scutește de considerațiile și convențiunile sociale. Prin familie preotul aparține unei pături sociale, cu a cărei interese nolens-volens trebuie să se identifice deși, precum știm preotul nu este al unei clase sociale, ci al tuturor. Un călugăr stă așazicând afară de și peste organizația socială.

Monahismul așadar nu este altceva decât cea mai înaltă stăpânire de sine, este independența și libertatea relativă cea mai perfectă a spiritului, este stăpânirea

cea mai desăvârșită asupra instinctelor vieții și totodată pildă prodigioasă spre a demonstra, că la ce poate duce voința. Nu e pentru ori și cine. Cine însă se poate ridică la gradul cunoașterii menirii spiritului omenesc, cine cu consecvență eroică se dedică scopurilor vieții mai înalte, acela desvoaltă o muncă uriașă în interesul vieții, pentru că oamenilor slabi de voință și cari se svârcolesc și se sbat neputincioși sub greutatea chinuitoare a pericolelor ce provin din iritațiile externe și sensualitățile interne, le servește spre pildă înălțătoare și spre putere sugestivă.

Spre a arată însemnătatea monahismului e destul să mă provoc la rom. catolici, cari înșiși mărturisesc, că de s'ar șterge celibatul, edificiul puternic al catolicismului și-ar perde cea mai solidă bază.

* * *

Dacă-mi aduc bine aminte părintele Oprean apăra viața, în cele mai multe cazuri nu tocmai cuvioasă, a preoților văduvi zicând, că aceia sunt așazicând siliți să păcătuiască și sunt deadreptul împinși în brațele concubinajului de împrejurările măștere. Iar ca remediul tuturor relelor figurează căsătoria a doua. Eu susțin că nu biserica sau legea, care oprește căsătoria a doua, este izvorul păcatelor preoților văduvi. Nu biserica e vina, că preotul văduv nu e în stare a se ridică cu sufletul peste lumea asta păcătoasă, unde ar afla mângăere îmbelșugată. Oare să se șteargă monogamia pentru că mulți dintre cei ce trăesc în monogamie comit adulter? Sau trebuiesc legile abrogate din cauza, că sunt călcători de legi? E cam necorect și nici nu e bine să ne gândim unde am ajunge, dacă valoarea unei legi am măsura-o după numărul călcătorilor de lege și nu după scopul spre care servește. Tocmai așa stăm cu căsătoria a doua: călcătorii de lege sunt mulți, așadară să se introducă căsătoria a doua.

Să fim drepiți și să căutăm vina în noi înșine și nu în instituțiile noastre. Să pretindă Sfinx — și pretindem și noi — reformarea educației tinerimii clericale, ca

să avem preoție ce stă în înălțimea chemării sale. Sau este Sfinx îndestulit cu activitatea pastorală ce o desfășură unii dintre preoții noștri? Până când în sfta teologie vor intra tineri fără vocațiune și va servi de corabie de salvare naufragaților din clasele VII—VIII ale școlilor medii, până atunci nu poate fi vorba de ridicarea nivelului moral al preoției noastre și până când nivelul acesta nu se va înălța spre alte regiuni, ci va pluti deasupra pământului, deasupra materiei brute, până atunci — de sine se'nțelege — se va pretinde introducerea căsătoriei a doua a preoților.

Budapesta, Octomvrie 1918.

N. Iorgovan.

Panegiricul

rostit de P. C. Sa păr. vicar episcopesc Roman R. Ciorogariu la înmormântarea adv. NICOLAE ZIGRE.

Jalnici ascultători!

S'a stins ca o lumină lină la cinstite bătrânețe, în brațele iubitoare ale fiilor și ficelor sale, între rugăciunile preotului la căpătâiu. Acesta este sfârșitul creștinesc pe care îl cerem și de care s'a învrednicit răposatul. Sfârșit vrednic de o viață neprihănită. Jalea obștească ce încunjură acest sicriu e mărturie grăitoare, că n'a murit un om de rând, ci o personalitate deosebită, care a reprezentat ideologia unei generații sub care s'a creat instituțiile culturale de astăzi ale bisericii și neamului nostru; os din oasele, sânge din sângele și suflet din sufletul poporului românesc; clasicul tip al intelectualului român ieșit din fașele iobăgiei și inspirat de idealul legii românești.

Născut în zorile vremurilor de deșteptare a popoarelor, la anul 1843, în umila casă țărănească din Lupoia și crescut la lumina ideilor conducătoare a vremilor sale, tânărul Nicolae Zigre se desvoaltă trupește și sufletește aici în gimnaziul și facultatea juridică din Oradea-mare.

Din Basarabia rusească.

(Urmare.)

Mai repede a putut câștiga, dintre toți oamenii așezați la cârma bisericii basarabene, pe Vlădica. A început ca de obicei: cu lingușiri și făgăduințe. Dealtcum guvernul rusesc nici nu prea trebuia să-și dea multă silință în privința aceasta. Vlădica din Chișineu, crescut în academia duhovnicească din Moscva, era pentru simpatiile sale vădite față de Ruși un om cu puțină simpatie la credincioșii eparhiei sale. Neîncrederea față de persoana sa crescuse tot mai tare, mai cu seamă deoarece se știa, că urcarea sa pe scaunul arhieresc s'a întâmplat după trecerea celor din urmă județe moldovenești la Rusia, cu ajutorul și apăsare din Petersburg. Ambițios și neputincios totdeodată, cu voință slabă ca aproape toate uneltele slugarnice în mâna celor puternici, pornit, cu izbucniri grabnice de mânie apăsătoare și plin de ură ferbinte împotriva tuturor oamenilor, de cari socotea că se pun în calea împlinirii poftelor și cugetelor sale, vlădica dela Chișineu era parecă persoana hotărâtă de mai înainte, a se da plin pe apele hrăpăreței politice de rusificare, pornită dela meazănoapte. Pentru căteva favoruri, ambiții, și câștiguri mărunte, el era gata totdeuna la orice schimbare. Făgăduința dată în taină guvernului muscălesc, cu prilejul alegerii și întăririi sale de Vlădică la Chișineu, prin care declară a nu se împotrivi nici unei porunci mai înalte, îl silea să se supună orbește la toate. Din pricina aceasta, cneazul Cobilanschi-Popoff găsi

seu prin mijlocirea lui, poarta de intrare și la ceilalți sftnici mai mărunți bisericești din preajma sa.

Cel mai ușor la cântar, când era vorba de câștig ce se îmbie ușor și fără de multă trudă, era sftnicul Ion Lăzăreanu.

Tinăr, cu porniri vădite spre mărire deșeartă și slavă în fața oamenilor, pretențios în apucăturile sale, dar lipsit de hotărâre în lucrările sale și personalitatea ce-o împrumută unui suflet cultura adevărată, pe urma lipsei de statornicie și superficialității înțelepciunii sale de viață, sftnicul Ion Lăzăreanu era icoana vie a omului fără de nici o rezervă, când este vorba să-și aleagă și cele mai drastice mijloace de trebuință, ca să-și ajungă scopul propus și să-și ducă la îndeplinire planurile sale.

Cneazul Cobilanschi-Popoff își îndreptă privirea asupra lui cu o deosebită luare aminte.

Mai întâiu de toate știa să câștige pentru ideile sale pe doamna Lăzăreanu, o femeie de spirit, frumoasă, înzestrată cu farmecul acela rar, ce te interesează, te silește să iubești o femeie cu pasiune, s'o adori, să uiți și să jertfești unori totul pentru o clipă de uitare de sine nebună și fericire. Săptămâni întregi contele Cobilanschi-Popoff petrecu aproape de seară în societatea plină de patimă și atracție a doamnei și domnului Lăzăreanu, câștigând, printre complimente grațioase învoirea și făgăduința tânărului sftnic vlădicesc, de-a nu se împotrivi nici unei acțiuni a guvernului muscălesc și de-a lucra cu toată diplomația, pentru introducerea limbei slavonești în sârmana biserică moldovenească.

Ținta de căpătenie a comisariului, cneazul Cobilanschi-Popoff era de astădată, ca, întrebându-l în toată iscusința sa diplomată, să prindă în cursa-i acum și pe ceilalți sftnici vlădicesți și asigurându-și învoirea tuturor celor cu influență în cercurile cu greutate ale conducătorilor la cea dintâiu ședință a sfatului ce avea a se ținea, să se aducă o decisivă hotărâre în favorul și scopul pentru care fusese trimis de stăpânirea dela miazănoapte.

Cu prilegiul unei elegante mese, date în cinstea comisariului, din partea familiei Lăzăreanu Ilie Petcu-Oprea, cel mai vechiu dintre sftnici vlădicesți, avu fericirea să fie prezentat cneazului Cobilanschi-Popoff.

Intreaga înfățișare de aristocrat, cultura rafinată de european și manierele îndrăznețe ale comisariului împărătesc, făcură asupra bătrânului sftnic, neobicinuit a petrece într'o așisderea societate, o impresie escelentă și hotărâtoare.

În cursul mesei s'a ocolit dealtmăntreale ori ce aluzie, orice gest oricât de tănuit, care ar fi putut trada intențiile ascunse dar bine precizate ale cneazului Cobilanschi-Popoff. S'a vorbit în fine despre toate. Aristocratul rus, a ținut să lămurască cu deosebire impresia minunată ce i-a lăsat-o în suflet clipele petrecute în mijlocul poporului moldovenesc și dragostea sa neafectată pentru ideile, aspirațiile și nevoile lui.

— Sunteți un popor cu viitor, continuă cneazul, răsucindu-și mustața-i neagră și fină.

(Va urmă).

Virtus vim vicit. Virtuțile tinărului student român înving toate greutățile cu care vrea să lupte fiul de țaran de pe vremuri și ca jurist își face intrarea în fundațiunea Zsigaiiană ca prefect, în Consistorul din Oradea-mare, ca cancelist și în nou createle corporațiuni constituționale bisericești. În 1870 obține diploma de avocat, cu care își deschide cancelaria advocatuală în Oradea-mare tocmai când se inaugurasera constituțională creată de marele arhiepiscop și mitropolit Andreiu.

În avântul acestei ere a tinerii autonomii bisericești vedem la anul 1870 ales pe tinărul avocat Nicolae Zigre de secretar la Consistorul nostru, constituit atunci pe baza Statutului-Organic, pe lângă primul vicar constituțional de pie memorie Miron Romanul, în care calitate servește până la anul 1907, când este ales de secretar metropolitan în Sibiu, unde servește până la 1 Iulie a anului curent.

Dar nu aici, în rigida oficialitate s'a consumat mintea lui ageră și vastele sale cunoștințe juridice, ci jumătate de secol ca o făclie luminează în toate corporațiunile noastre bisericești, începând dela comitetul parohial din Oradea-mare până la congresul național bisericesc din Sibiu, în senatul fundațiunii Zsigaiiane, în anchete, în delegațiuni și ca avocatul sfintelor Mănăstiri, încât numele lui e concretizat cu procesul de dezvoltare a constituției noastre bisericești. Am putea zice cu Sf. Ioan Eyangelistul: Fără de dânsul nimic s'a făcut, din cele ce s'au făcut. Primește acest prinos al recunoștinței dela acela, care acolo, în sinoadele bisericii Te-a cunoscut și Te-a admirat din tinerețele sale, ca pe măestrul constituționalismului nostru bisericesc.

Scaun de onoare și-a cucerit și afară de cadrele bisericești în viața politică, ca membrul comisiunii administrative comitatense, în reprezentanța camerei advocatiale și ca președinte al direcțiunii institutului de credit și economii Bihoreana, pretutindeni lăsând amintirile unui bărbat integru, conștiu de datoria sa față de societate.

Odraslele din fericita lui căsătorie în frunțașă familie a Poinăreștilor, înrudită cu marli Mecenați Emanuil Gozdu și Nicolae Zsiga, îi încunjură acum sicriul ca o cunună vie a vieții lui familiare, aceștia mărturisesc de virtuțile lui familiare, de tata cel bun, care a dat fiilor săi cea mai scumpă moștenire: creșterea aleasă. Tăria familiei mari ce o numim *neam* își are răzăm în tăria familiilor. El a dat neamului acest razim.

Jalnici ascultători, a sosit momentul de despărțire.

În fața sfântului altar, cu cinste depune onorurile pe cari 50 de ani le-a purtat nepătat în corporațiunile noastre bisericești, mulțumind prin mine, interpretul său, pentru încrederea cu care a fost onorat și sprijinit în activitatea sa și cerându-și iertare pentru greșalele sale cu cari va fi supărat pe cineva.

A Domnului este judecata asupra lui, a noastră este datoria a-i răsplăti nobleța inimei și munca cinstită depusă în serviciul societății, prin buna mărturie înaintea Tronului ceresc. Aceasta mărturie bună, ca cunună neperitoare o depunem pe sicriul lui.

Și voi fii și fice primiți de despărțire binecuvântarea lui părintească. Așa să vă iubiți unul pe altul, precum el va iubit pe voi, ca întru aceasta să vă cunoască lumea că sunteți ai lui, și să vă cunoască el — când va sosi ceasul revederii dincolo de mormânt.

Părinte sfinte, primește prinosul muncii cinstite, aduse înaintea Tronului Tău ceresc de cel ce întru întărirea temeliei bisericii Tale și-a sfârșit viața aici pe pământ și așază sufletul lui unde dreptii se odihnesc. Amin.

Ce vi-se pare de Hristos?

Al cui fiu este El?

(Mateiu 21, 42.)

De F. Bettex. Trad. de N. Tandreu, preot.

(Urmare.)

V.

Te vei întreba apoi iarăși, cu încă multe mii de oameni ai zilelor noastre, pentru ce trebuie peste tot ca Hristos să fie însuși Dumnezeu? — Nu-i destul, dacă-l recunoaștem ca pe unul dintre cei mai mari și mai buni oameni, ca cel dintâi moralist, ca martir al adevărului și al dreptății, ale cărui învățături trebuie să le primim și să-i urmăm exemplul, pentru ca prin o viață tot așa de curată și de sfântă să ne împăcăm cu Dumnezeu și să fim fericiți? — Nu! Atâta nu-i de ajuns! Hristos este desigur și tot ce s'a zis, dar pe lângă acestea — cari sunt un lucru secundar pentru el — mai este el încă ceva, înainte de toate este el unul născut fiu al Dumnezeului celui viu, însuși Dumnezeu din vecinicie. Și aici deschide-ți bine ochii și urechile, pentru că în cea mai importantă întrebare a religiei tale trebuie să cauți adevărul deplin; uită-te și vezi ce-ți spune despre aceasta „cuvântul lui Dumnezeu”. Iar dacă tu nu ești pe deplin luminat, că adecă Biblia este într'adevăr însuși cuvântul lui Dumnezeu, dacă Duhul lui Dumnezeu nu-ți va lumina spiritul, ca să vezi și tu că în ea sunt „cuvintele vieții vecinice”; atunci fi-rește eu nu-ți mai pot ajuta. Va trebui să te informezi tu dela oameni, dela inițiatorii culturii și ai progresului, dela cei luminați și procopsiți, dela estetici și filozofi; ei îți vor răspunde de bună seamă la toate întrebările tale. La ceva însă totuși vreau să te fac atent încă de pe acum. Atunci adecă, când obosit de atâtea întrebări și răspunsuri, în sfârșit vei deschide și tu totuși Biblia, să nu te lași condus de o anumită știință și de o presupusă cercetare liberă, că anume cuvintele lui Hristos și ale Bibliei în general înseamnă cu totul altceva, decum spun ele. Pentru că într'adevăr omul, care a zis despre sine „Eu sunt adevărul!”, acela și-a și dat seama ce spune; și dacă ne sfătuiește să fim ca pruncii și ne îndeamnă, ca cuvintele noastre să fie „așa așa și nu, nu”, desigur, că el nu voiește ca la aceste cuvinte ale lui să ne sfătoșim și să le încalcăm atâta, până ce ele ne spun tocmai contrariul dela ce ar putea afla în ele o minte nevinovată de prunc.

Ci Hristos este Dumnezeu după Scripturi: Pentru că el ne-a fost prezis ca atare de Profeți. „Căci prunc s'a născut nouă Fiul și s'a dat nouă, a căruia stăpânire s'a făcut peste umărul lui! Și se chiamă numele lui înger de mare sfat, *sfetnic minunat, Dumnezeu tare biruitor, Domn păcii*”. (Isaia 9, 6). Pentru că însuși Hristos a spus-o despre sine în cuvinte clare și la înțeles: „Eu și Tatăl una suntem” (Ioan 10, 30). „Cel ce mă vede pe mine, vede și pe Tatăl” (Ioan 14, 0). „Și au zis toți: dară tu ești Fiul lui Dumnezeu? Iar el a

zis cătră ei: Voi ziceți, că eu sunt!” (Luca 22, 70). Și însuși Tatăl ne-a spus: „*Acesta este Fiul meu cel iubit*, întru carele bine am voit” (Mateiu 3, 17; Marcu 1, 11). Hristos în tot locul se numește nu numai Fiul, ci *unul născut* Fiul al lui Dumnezeu, așadar el este unicul și singurul Fiul al lui Dumnezeu. El cere pentru sine onoare și cinste dumnezeiască: „Ca toți să cinstească pe Fiul, cum cinstească pe Tatăl” (Ioan 5, 23). Da, el rostește pătrunzătoarele cuvinte: „Nimenea nu vine la Tatăl, fără numai prin mine!” (Ioan 14, 6). Și le spune Iudeilor: „Înainte de Avram sunt eu”. Asemănă cu II Moise 3, 14: „*Eu sunt cel ce sunt*”; iar în fața învățăcelilor zice cătră Tatăl: „*Și acum proslăvește-mă Tu Părinte la Tine însu-Ți, cu mărirea, care am avut-o la Tine mai înainte până a nu fi lumea* (Ioan 17, 5). Așadară el ne spune limpede și pe'nțele: *Eu sunt Dumnezeu cel vecinic*. Despre faptul, că se numește pe sine Dumnezeu aveau cunoștința cea mai clară și dușmanii lui: „Răspuns-au lui Iidovii zicând: pentru lucru bun noi nu aruncăm cu pietri asupra ta, ci pentru hulă și pentru că tu om fiind, *te faci pe tine Dumnezeu*” (Ioan 10, 33). — Iar dacă după toate acestea Hristos n'a fost Dumnezeu, atunci el, pe lângă toată sublimitatea moralei sale, este, sau cel mai mare sinăgitor sau cel mai mare mincinos din Istoria lumii; căci altă posibilitate nu există! Pentru că s'ar putea oare o minciună mai mare decât aceea, prin care un om se face pe sine Dumnezeu? A îndrăznit să o facă aceasta Mohamed, sau un oricare alt întemeietor de religii? Și dacă el nu este Dumnezeu atunci e sigur, că numai a hilit pe Dumnezeu și astfel după legea mozaică și-a meritat, moartea, și răstignirea lui pe cruce este numai o pedeapsă dreaptă.

Hristos este mai departe Dumnezeu, pentru că toți câți l-au cunoscut, l-au și mărturisit și recunoscut de atare. Iară Simon Petru răspunzând a zis: „Tu ești Hristos Fiul lui Dumnezeu celui viu!” Și răspunzând Isus a zis lui: „Fericit ești Simone, fiul lui Iona, că trupul și sângele nu au descoperit ție, ci Tatăl meu cel din ceriuri” (Mateiu 16, 16—17). Toma exclamă: „Domnul meu și Dumnezeul meu!” și Hristos primește bucurios această adorațiune. Ioan zice despre el: „*Întru început era Cuvântul și cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul. Toate prin-trânsul s'au făcut și fără de dânsul nimic nu s'a făcut din ce s'a făcut. Și Cuvântul trup s'a făcut și s'a sălășluit întru noi*”. Și Pavel, întemeietorul învățaturii bisericii creștine, inspirat de Duhul sf. zice: „*Dumnezeu era în Hristos, carele a împăcat lumea cu sine*” (II. Corint. 5, 19), iar cătră Timoteiu (I 3, 16): „*Și cu adevărat mare este taina creștinătății, Dumnezeu s'a arătat în trup, îndreptatu-sa în Duh, arătat-sa îngerilor, s'a propovedit între neamuri, crezut a fost în lume înălțatu-sa întru mărire*”. Lămurind apoi Colosenilor această concepție divină, le scrie: „*Că întru dânsul lăcuiește toată plinirea dumnezeirii trupesti*” (Colos. 2, 9 Text original), deasemenea și lui Tit: „*Așteptăm fericita nădejde și arătarea mării Marelui Dumnezeu și Mântuitorului nostru Isus Hristos*” (Text original). Iar Romanilor le scrie acelaș apostol: „*Acărora sunt părinții și dintru care este Hristos după trup, carele este peste toate Dumnezeu binecuvântat în veci, amin!*” (Romani 9, 5). Și Ioan, acest învățcel iubit al lui Hristos, scrie: „*Acesta (Isus Hristos) este Dumnezeul cel adevărat* (I Ioan 5, 20). — Se poate spune ceva mai lămurit? — Într'o admirabilă icoană ni se zugrăvește această dumnezeire alui Hristos în capitolul I al epistolei cătră Evrei: „*În multe feluri și în multe chipuri de demult Dumnezeu grăind părinților prin proci, în zilele acestea mai de pe urmă a grăit nouă, întru Fiul, pe carele l'a pus moștenitor tuturor,*

prin carele și vecii a făcut. Carele fiind strălucirea măririi și chipul ipostasului lui și purtând toate cu cuvântul puterii sale, prin sine singur făcând curățire păcatelor noastre, a șezut de-a dreapta scaunului măririi întru cele înalte. Cu atât mai bun făcându-se decât îngerii, cu cât mai osebit nume decât dâșii a moștenit, Căci căruia dintre ei a zis cândva: *Fiul meu ești tu, eu astăzi te-am născut*; și iară: *Eu voi fi lui Tată și el va fi mie Fiul*? Și iarăși când duce pe cel întâiu născut în toată lumea, zice: *Și să se închine lui toți îngerii lui Dumnezeu*. Și cătră îngerii zice: *Celce face îngerii săi Duhuri și slugile sale pară de fec. Iară cătră Fiul: Scaunul tău Dumnezeu în veacul veacului, toiagul îndreptării, toiagul împărăției tale. Iubita-i dreptatea și ai urit fărădelegea, pentru aceea te-a uns pe tine Dumnezeu, Dumnezeuul tău cu untul de lemn al bucuriei mai mult decât pe părtașii tăi*.

În fața acestor clarificări ale sfintei Scripturi, pentru o minte onestă nu mai poate exista nici decum întrebarea, dacă Biblia învață sau nu dumnezeirea lui Hristos, ci numai, că oare eu pot și vreau să primesc și să cred această învățatură? (Va urmă.)

INFORMAȚIUNI.

Aviz. Se aduce la cunoștința elevilor institutului nostru ped. teol. diecezan, că în urma evenimentelor extraordinare, prelegerile rămân sistate pe timp nedeterminat. Despre reluarea firului intrerupt al cursurilor cei interesați vor fi avizați pe cale ziaristică și prin oficiile parohiale cari sunt rugate a aduce acest aviz la cunoștința elevilor noștri din parohiile ce le administrează.

Direcțiunea.

Comisarul ministerial dela preparandia noastră revocat. Prin un act al ministrului de culte și instrucțiune publică reg. ung. sosit în zilele aceste la Venerabilul nostru Consistor din Arad, dl Dr. Ioan Brendörfer, comisar ministerial permanent în secția pedagogică a institutului nostru ped. teol. diecezan, e rechemat la postul său anterior de profesor gimnazial în Budapesta. Duhul eliberator al vremurilor noi a suflat deci ca pe o pleavă ușoară faimoasa instituțiune a fostului ministru al cultelor, Conte Apponyi, „Schulpolizei”-ul merit a ținea în cătuși sufletele noastre doritoare de lumină, liberbarte și cultură națională. Sperăm, că acelaș duh cu puternica-i suflare va spulberă și ceialaltă monstruoziitate pedagogică, ce poartă numele acestui bărbat de stat care are meritul încontestabil că a întărit și mai mult dragostea față de limba și cultura noastră românească.

† **Nicolae Zigre.** Despre sfârșitul creștinesc și înmormântarea regretatului avocat și secretar mitropolitan în pensiune *Nicolae Zigre*, primim din Oradea-mare următoarele amănunte. Fericitul în Domnul după o boală de abia o săptămână s'a stins liniștit, încunjurat de fiii și ficele sale de nepoți și nepoate, cari lăcrimau în taină la patul muribundului, în vreme ce preotul bisericii — pe care cu credință și râvnă a slujit-o peste 50 de ani — păr. asesor consis. *Gh. Tulbure* îi cetea rugăciunile la eșirea sufletului. A adormit așazicând sub patrafir. Actul înmormântării a fost săvârșit cu cinstea și pompa reclamată de poziția și meritele răposatului. Rămășițele pământești au fost transportate în biserica catedrală din Oradea-mare, unde s'a servit, în prezența unui public ales și numeros,

fiind de față toți reprezentanții autorităților și confesiunilor din oraș, prohodul prin P. C. Sa părintele vicar episcopesc *Roman R. Ciorogariu*, asistat de protopresbiterul *Gh. Tulbure*, parohul *Vasile Popovici* și diaconul *Dr. Aurel Magier*. La sfârșitul ceremonialului păr. vicar a rostit de pe amvon frumosul și cuprinzătorul panegiric pe care îl publicăm la alt loc al ziarului nostru.

† **Galistrat Coca**, arhipresbiterul catedralei din Cernăuți, consilier consistorial și cunoscutul autor al mai multor manuale de religione a încetat din viață în 10 octomvre a. c. în etate de 65 ani.

Dispensarea economilor. Economii, al căror concediu espiră cu finea lui Noemvre, pot cere prelungirea dispensării prin protopretorele cercual, care este îndreptătit și până la rezolvirea rugării din partea ministrului să le deie 10 săptămâni concediu de așteptare.

Foamete în Viena. În capitala Austriei isbucnirea foametei e apropiată. Sfatul național austriac a fost silit a se ocupa în primul rând cu chestia alimentării publice. Cehii au oprit orice transportări de bucate la Viena, Moravii și Polonii de asemenea. Și Ungaria a restrâns trimiterea de bucate la Viena. Producătorii nu-și vând bucatele ci așteaptă desfășurarea noilor evenimente. În asemenea împrejurare Austria trebuie să lege pace cu orice preț, căci altfel isbucnirea revoluției e sigură.

Iarăși s'a urcat prețul abonamentului, Ziarele budapestane, începând cu 20 octomvrie, și-au urcat de nou abonamentul: în loc de 52 coroane pe anul întreg, se vor plăti 82 coroane. Numerele singuratiche costă 30 fileri (în loc de 18). Prețul hârtiei era înainte de război 25 fileri de kgram. Acum este de 12 ori mai mult. Lucrarea tehnică este astăzi de 7 ori mai scumpă ca în vreme de pace. Cu toate acestea abonamentul în capitală la ziare este numai de 3 ori mai scump, ca în timp normal.

Cumpărarea porcilor slabi. După ordinul mai nou al guvernului, porci dela 20 kg. în sus numai cu bilet se pot cumpăra. Biletul îl dă primăria comunală sau protopretorele.

De-ale lui Till Buhogindă. Ziarele din Germania povestesc o scenă hazlie de stradă, care ne reamintește fericitele vremuri ale lui Till Buhogindă, când mai avea lumea chef de haz și glume. Astăzi ne pare scena o ironie amară pentru vremile ce străbatem. Pe stradele orașului german Apolda, produsese senzație o femeie, care trăgând pe o teleagă un cutăr enorm, înaintă cântând cât o ținea gura patrioticul cântec: „Vaca 'n rai“ (Die Wacht am Rhein). Cum în Germania trebuie să fie înainte de toate ordine, văzând poliția marea aglomerație de oameni a intervenit fără amănar luând la refec pe biata femeie. Aceasta se apăra cât putea, dar cântecul nu este trădător și cântecele patriotice nu sunt oprite în Germania. Dar poliția ajunsă la lucru nu s'a mulțămît cu atât, ci a întrebat femeia, că ce duce în cutăr. Spunând femeia, că „unt“, sa aruncat poliția și mulțimea flământă și dornică de acest aliment rar, asupra cutărului ca lăcustele asupra lanului verde și cât ai da în palmi, a fost marele cutăr desfăcut. Și de fapt, pe fundul cutărului gol erau 30 grame unt (mai puțin de a 33-a parte din un chilogram) cât reușise biata femeie să obțină, după așteptare de ceasuri, în schimbul asemnatei oficiale dela biroul de alimentare... Mulțimea, care credea că întregul cutăr e tot unt, a rămas păcălită și nici poliția n'a avut ce-i face femeii, care spusese adevărul. Patriotica femeie și-a închis iară cutărul și a plecat mai departe, cântându-și cântecul: Dragă patrie fii liniștită... *Drap.*

BIBLIOGRAFIE.

Calendarul diecezan din Arad pe anul 1919. Conține cronologia pe anul 1919, sărbători și alte zile schimbăcioase, posturile, deslegări de post, parastasele oficiale, sărbătorile școlare, zilele de repaus la judecătoria, întunecimile, anotimpurile, partea calendaristică, genealogia familiei domnitoare, domnitorii celorlalte state europene, calendar economic, târgurile, tarifa posta

și o parte literară instructivă și variată cu poezii și proză din peana unor scriitori distinși și împodobită cu ilustrațiuni actuale. Îl recomandăm cu căldură. Prețul unui exemplar 2 cor. plus 20 fil. pentru porto. Revanzătorii primesc rabat. Se poate comanda dela Librăria diecezană d'n Arad (str. Deák Ferencz 35).

Redactor responsabil: **Dr. Teodor Botiș**, profesor.

PARTEA OFICIALĂ.

3460/918.

Tuturor protopopilor și administratorilor protopopești din districtul Consistorului din Arad.

În timpul din urmă au obvenit cazuri, că unii preoți neavând casă parohială și neputându-și afla în comună locuință, au trebuit să se mute în comuna învecinată.

Din motivul acesta și în vedere, că cei mai mulți preoți, în lipsa de casă parohială, trebuie să locuiască în case cu chirie, cari nu satisfac nici cele mai elementare pretenziuni ale omului de cultură și nu sunt în conformitate cu vaza și demnitatea unui păstor sufletesc, renoim dispozițiunile din Circularul consistorial de sub Nr. 5502/912 dtto 1/14 Sept. 1912 și Te poftim din nou a stărui cu inzistență la comunele parohiale submunate a-și procura casă parohială cu grădină potrivită pentru preot, în care să fie instalate stabil oficiul și arhiva parohială.

În considerare, că comunele bisericesti nu se pot subtrage dela îndatorirea de a se îngriji de locuință pentru preot, astfel la escrierea concurselor pentru posturile de preoți, să se omită în viitor că: „alesul se va îngriji de cortel“.

Chestia aceasta să se lase deschisă, ca preotului să nu i-se iee posibilitate de a reclama dela parohie locuință.

Arad, din ședința consistorului ca senat bisericesc ținută în 11/24 Octomvrie 1918.

Ioan J. Sapp m. p.,
Episcop.

Concurse.

În conformitate cu rezoluția Consistorului Nr. 2721/1917, se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante **Bodești** (Bozösd) cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“, pe lângă următorul beneficiu:

1. Sesia parohială, după care alesul va plăti contribuția. 2. Casa parohială. 3. Stolele legale. 4. Birul legal ș. a. Dela credincioși, cari posed 4 jug. (lanțe) pământ, 15 litre cucuruz, dela cei ce posed peste 4 lanțe, 30 litre (cucuruz sfărmat).

Alesul va avea să catehizeze la școala de acolo fără alta remunerație.

Parohia este de clasa I, dar se admit la concurs și cei cu cvatificație de cl. II-a.

Reflecții trebuie: 1. Să-și înainteze recursurile oficiului protopresbiteral din Buteni. 2. Să se prezinte în sf. biserică din Bodești, pe lângă observarea Reg. § 33. 3. Înainte de a se prezenta în sf. biserică trebuie să avizeze oficiul protopresbiteral, că are cvatificație prescrisă, iar de este din altă dieceză, să dovedească, că are consenzul Ven. Cons. din Arad sau a I. P. S. Sale episcopului nostru diecezan, că poate recurge la aceasta parohie. *Comitetul parohial.*

În conțelegere cu: *F. Roxin*, ppresbiter.

—□— 3—3

Econoamă.

O femeie văduvă în etate, versată în toate ramurile economiei de casă, s'ar angaja de econoamă la un preot ori învățator în etate. Informațiuni dă adm. ziarului nostru.